

הלכות שבת פרק יט

א. כל כלי המלחמה, אין יוצאין בהן בשבת. ואם יצא אם היו כלים שהן דרך מלבוש, כגון שריון וכובע ומגפיים שעל הרגלים הרי זה פטור; ואם יצא בכלים שאינן דרך מלבוש, כגון רמח וסיף וקשת ואלה ותריס הרי זה חייב.

ב. אין יוצאין בסנדל מסמר, שסמרו לחזקו; ואפלו ביום טוב, גזרו שלא יצא בו. ומתיר לצאת באבנט שיש עליו חתכות קבועות שלכסף ושלזהב, כמו שהמלכים עושין, מפני שהוא תכשיט, וכל שהוא תכשיט מתיר: והוא, שלא יהא רפוי שמא יפל ברשות הרבים, ויבוא להביאו.

ג. טבעת שיש עליה חותם מתכשיטי האיש, ואינה מתכשיטי האשה; ושואין עליה חותם מתכשיטי אשה, ואינה מתכשיטי האיש. לפיכך אשה שיצאת בטבעת שיש עליה חותם, ואיש שיצא בטבעת שאין עליה חותם חייבין. ומפני מה הן חייבין, והרי הוציאו אותן שלא כדרך המוציאין, שאין דרך האיש להוציא באצבעו אלא טבעת הראויה לו, וכן האשה אין דרכה להוציא באצבעה אלא טבעת הראויה לה: מפני שפעמים נותן האיש טבעתו לאשתו להצניעה בבית, ומנחת אותה באצבעה בעת הולכה, וכן האשה נותנת טבעתה לבעלה לתקנה אצל האמן, ומניח אותה באצבעו עד חנות האמן; ונמצאו שהוציאו אותן כדרך שדרךן להוציאן, ולפיכך חייבין.

ד. לא תצא אשה בטבעת שאין עליה חותם, אף על פי שהיא מתכשיטיה: גזרה שמא תוציאה ברשות הרבים להראות לחברותיה, כדרך שהנשים עושות תמיד; ואם יצאת בה, פטורה. אבל האיש, מתיר לצאת בטבעת שיש עליה חותם, מפני שהוא תכשיט, ואין דרכו להראות; ונהגו כל העם, שלא יצאו בטבעת כלל.

ה. אשה שיצאת במחט נקובה, חייבת; והאיש, פטור. ואיש שיצא במחט שאינה נקובה, חייב; והאשה, פטורה מפני שהיא מתכשיטיה, ואינה אסורה, אלא גזרה, שמא תראה לחברותיה. זה הכלל: כל היוצא בדבר שאינו מתכשיטו, ואינו דרך מלבוש, והוציאו כדרך שמוציאין אותו דבר חייב; וכל היוצא בדבר שהוא מתכשיטו, והיה רפוי ואפשר שיפל במהרה ויבוא להביאו ברשות הרבים, וכן אשה שיצאת בתכשיטין שדרכה לשלף אותן ולהראותן הרי אלו פטורין; וכל דבר שהוא תכשיט, ואינו נופל ואין דרכה להראותו הרי זה מתיר לצאת בו. לפיכך אצעדה שמניחין בזרוע או בשוק, יוצאין בה בשבת והוא שתהיה דבוקה לבשר, ולא תשמיט. וכן כל היוצא בזה.

ו. לא תצא אשה בחוטי צמר, או בחוטי פשתן, או ברצועות הקשורין לה על ראשה שמא תחליץ אותן בשעת טבילה, ותעבירם ברשות הרבים. ולא בציץ שמנחת בין עיניה; ולא בלחיים שלזהב שיורדין מן הציץ על לחייה, בזמן שאינן תפורין זה בזה; ולא בעטרת שלזהב שמנחת בראשה; ולא בכבלים שיוצאין בהן הפנות ברגליהן, כדי שלא יפסעו פסיעה גסה: כל אלו, אסורין לצאת בהן שמא יפלו, ותביאן בידה.

ז. לא תצא אשה בקטלה שבצוארה, ולא בגזמי האף; ולא

בְּצִלוֹחִית שְׁלִפְלִיטוֹן הַקְּבוּעָה עַל זְרוּעָה; וְלֹא בְּכִיס הַקָּטָן הָעָגוּל שְׁמִינִיחִין בּוֹ שֶׁמֶן הַטּוֹב, וְהוּא הַנִּקְרָא כּוֹכֶלֶת; וְלֹא בַּפֶּאֶה שְׁלִשְׁעָר שְׁמִנְחַת עַל רֹאשָׁהּ, כְּדֵי שֶׁתִּרְאֶה בַּעֲלַת שְׁעָר הָרֵבָה; וְלֹא בְּכַבּוּל שְׁלִצְמָר, שְׁמִקְפֶּת אוֹתוֹ סָבִיב לְפָנֶיהָ; וְלֹא בִּשְׁן שְׁמִנְחַת בְּפִיָּהּ, בְּמָקוֹם שֶׁן שְׁנַפֵּל; וְלֹא בִּשְׁן שְׁלִזְהָב שְׁמִנְחַת עַל שֶׁן שְׁחֹר אוֹ אָדָם שֵׁישׁ בִּשְׁנִיָּה אֲבָל שֶׁן שְׁלִכְסָף מִתָּר, מִפְּנֵי שְׁאִינוֹ נִפְר. כָּל אֵלּוּ, אֲסוּרִין לְצֹאת בָּהֶן שְׂמָא תַחֲלִץ, וְתִרְאֶה לְחִבְרוּתֶיהָ.

ח. כָּל שְׁאֲסֹרוֹ חֲכָמִים לְצֹאת בּוֹ לְרִשּׁוֹת הָרֵבִים, אֲסוּר לְצֹאת בּוֹ אִפְלוּ בַּחֲצָר שְׁאִינָה מְעַרְבֶת: חוּץ מִכַּבּוּל וּפֶאֶה שְׁלִשְׁעָר, שְׁמִתָּר לְצֹאת בָּהֶן לְחֲצָר כְּדֵי שֶׁלֹּא תִתְגַּנֵּה עַל בַּעֲלָהּ. וְהִיוֹצֵאת בְּצִלוֹחִית שְׁלִפְלִיטוֹן שְׁאִין בָּהּ בִּשְׁם כָּלֵל, חִיבֶת.

ט. יוֹצֵאָה אִשָּׁה בַּחוּטֵי שְׁעָר הַקְּשׁוּרִים לָהּ עַל רֹאשָׁהּ מִפְּנֵי שְׁהֵמִים בָּאִין בָּהֶן וְאִינָן חוֹצְצִין, אִינָה חוֹלְצֶתָן אִם אֶרְעָה לָהּ טְבִילָה, עַד שְׁנִגְזֹר, שְׂמָא תִּבְיֵאֻם בְּרִשּׁוֹת הָרֵבִים: בֵּין שֶׁהִיוּ הַחוּטִין שְׁלֵה, בֵּין שְׁלַחֲבֶרְתָּהּ, בֵּין שְׁלִבְהֶמָה. וְלֹא תֵצֵא הַזְקָנָה בְּשִׁלְיִלְדָּהּ, שֶׁשָּׂבַח הֵן לָהּ, וְשְׂמָא תַחֲלִץ וְתִרְאֵם לְחִבְרוּתֶיהָ; אֲבָל יִלְדָּהּ, יוֹצֵאָה בַּחוּטֵי זְקָנָה. וְכָל שֶׁהוּא אָרִיג, יוֹצֵאָה בּוֹ עַל רֹאשָׁהּ.

י. יוֹצֵאָה אִשָּׁה בַּחוּטִין שְׁבַצְוֹאָרָה מִפְּנֵי שְׁאִינָה חוֹנֶקֶת עֲצָמָהּ בָּהֶן, אִינָן חוֹצְצִין; וְאִם הִיוּ צְבוּעִין אֲסוּרִים, שְׂמָא תִרְאֶה אוֹתָן לְחִבְרוּתֶיהָ. וְיוֹצֵאָה אִשָּׁה בְּכִלִּיל שְׁלִזְהָב בְּרֹאשָׁהּ, שְׁאִין יוֹצֵאָה בּוֹ אֵלָּא אִשָּׁה חֲשׁוּבָה שְׁאִין דְּרָכָה לְחִלָּץ וְלַהֲרֹאוֹת; וְיוֹצֵאָה בְּצִיץ וּבִלְחִיִּים שְׁלִזְהָב, בְּזִמָּן שֶׁהֵן תְּפוּרִין בְּסִבְכָּה שְׁעַל רֹאשָׁהּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפְלוּ. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּזֶה.

יא. יוֹצֵאָה אִשָּׁה בַּמוֹךְ שְׁבַצְוֹנָהּ וְהוּא, שִׁיחֶיהָ קְשׁוּר בְּאִזְנָהּ; וּבַמוֹךְ שְׁבַסְנִדְלָהּ וְהוּא, שִׁיחֶיהָ קְשׁוּר בְּסִנְדְלָהּ; וּבַמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָה לְנִדְתָּהּ, וְאָף עַל פִּי שְׁאִינוֹ קְשׁוּר, וְאִפְלוּ עָשִׂתָּהּ לוֹ בֵּית יָד שְׂאֵם נָפֵל, אִינָה מְבִיאָה אוֹתוֹ מִפְּנֵי מְאִיסוֹתוֹ.

יב. וְיוֹצֵאָה בְּפִלְפֵל, וּבְגִרְגֵר מְלַח, וּבְכָל דָּבָר שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיָּהּ מִפְּנֵי רֵיחַ הַפֶּה; וְלֹא תִתֵּן לְכַתְחֻלָּהּ, בְּשִׁבְתָּ. וְיוֹצֵאָה הַנָּשִׁים בְּקִסְמִין שְׁבַצְוֹנִיהֶן, וּבְרַעְלוֹת שְׁבַצְוֹאָרָן אוֹ שְׁבַכְסוֹתָן, וּבְרִידִיד הַפְּרוּף. וּפּוֹרֶפֶת פִּתְחָלָהּ בְּשִׁבְתָּ עַל הָאָבֶן וְעַל הָאֲגוּז, וְיוֹצֵאָה; וְלֹא תַעֲרִים וְתַפְרֹף עַל הָאֲגוּז, כְּדֵי לְהוֹצִיאוֹ לְבִנָּה הַקָּטָן. וְכֵן לֹא תַפְרֹף עַל הַמַּטְבֵּעַ לְכַתְחֻלָּהּ, מִפְּנֵי שְׁאֲסוּר לְטִלְטֹלוֹ; וְאִם פָּרְפָּה, יוֹצֵאָה בּוֹ.

יג. יוֹצֵא אָדָם בְּקִיסָם שְׁבִשְׁנָיו וְשְׁבַסְנִדְלוֹ, לְרִשּׁוֹת הָרֵבִים, וְאִם נָפֵל, לֹא יַחֲזִיר; וּבַמוֹךְ וּבְסַפּוּג שְׁעַל גְּבִי הַמֶּכֶה, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִכְרֹךְ עָלֶיהֶן חוּט אוֹ מְשִׁיחָה, שֶׁהִרִי חָחוּט וְהַמְשִׁיחָה חֲשׁוּבִין אֲצִלוֹ, וְאִינָם מוֹעִילִין לַמֶּכֶה. וְיוֹצֵא בְּקִלְפַת הַשּׁוּם, וּבְקִלְפַת הַבָּצֵל שְׁעַל הַמֶּכֶה; וּבְאֲגָד שְׁעַל גְּבִי הַמֶּכֶה, וְקוֹשֶׁרוֹ וּמִתִּירוֹ בְּשִׁבְתָּ; וּבְאַסְפְּלוֹנִית, וּמִלְגָּמָה, וְרִטֵּיָה שְׁעַל גְּבִי הַמֶּכֶה; וּבְסִלְעַ שְׁעַל גְּבִי הַצְּנִית, וּבְבִיצַת הַחֲרָגוּל, וּבִשְׁן הַשּׁוּעַל, וּבְמִסְמָר הַצְּלוּב, וּבְכָל דָּבָר שֶׁתּוֹלִין אוֹתוֹ מִשּׁוּם רְפוּאָה וְהוּא שִׁיאֲמָרוֹ הָרוּפְאִים, שֶׁהוּא מוֹעִיל.

יד. יוֹצֵאָה הָאִשָּׁה בְּאָבֶן תְּקוּמָה, וּבְמִשְׁקַל אָבֶן תְּקוּמָה שְׁנִתְּכּוֹן וְשִׁקְלוֹ לְרְפוּאָה; וְלֹא אִשָּׁה עֲבָרָה בְּלִבָּד, אֵלָּא שְׂאָר הַנָּשִׁים שְׂמָא

תתעבר, ותפיל. ויוצאין בקמיע ממחה. ואי זה הוא ממחה זה שרפא שלושה בני אדם, או שעשהו אדם שרפא שלושה בני אדם בקמיעין אחרים. ואם יצא בקמיע שאינו ממחה פטור, מפני שהוציאו דרך מלבוש. וכן היוצא בתפלין, פטור.

זו. מי שיש ברגלו מכה, יוצא בסנדל יחידי ברגלו הבריא; ואם אין ברגלו מכה, לא יצא ביחיד. ולא יצא קטן במנעל גדול, אבל יוצא הוא בחלוק גדול. ולא תצא אשה במנעל רפוי, ולא במנעל חדש שלא יצאה בו שעה אחת מבעוד יום. ואין הקטע יוצא בקב שלו. אנקטמין שלעץ אין יוצאין בהן בשבת, מפני שאינן מדרכי המלבוש; ואם יצאו, פטורין.

זו. יוצאין בפקריון ובצפה שבראשי בעלי חטטין. אימתי בזמן שצבען וכרכן, או שיצא בהן שעה אחת מבעוד יום; אבל אם לא עשה בהן מעשה, ולא יצא בהן קדם השבת אסור לצאת בהן.

יו. יוצאין בשק עבה, ובסגוס עבה, וביריעה, ובחמילה מפני הגשמים; אבל לא בתבה, ולא בקפה, ולא במחצלת מפני הגשמים. הבר והכסת אם היו רפין ודקין כמו הבגדים מתר להוציאן מנחין על ראשו בשבת, דרך מלבוש; ואם היו קשין הרי הן כמשאוי, ואסורין.

יח. יוצאין בזוגין הארוגין בבגדים. ויוצא העבד בחותם שלטיט שבצוארו; אבל לא בחותם שלמתכת, שמא יפל ויביאנו. המתעטף בטליתו, וקפלה מכאן ומכאן בידו או על כתפו אם נתפון לקבץ כנפיו, כדי שלא יקרעו או שלא יתלכלכו אסור; ואם קבצן להתנאות בהן, כמנהג אנשי המקום במלבושן מתר.

יט. היוצא בטלית מקפלת ומנחת על כתפו, חייב. אבל יוצא הוא בסודר שעל כתפו, אף על פי שאין נימה קשורה לו באצבעו; וכל סודר שאינו חופה ראשו ורבו, אסור לצאת בו. היתה סבנית קצרה שאינה רחבה, קושר שני ראשיה למטה מכתפיים; ונמצאת כמו אבנט, ומתר לצאת בה.

כ. מתר להתעטף בטלית שיש בשפתיה מלל, אף על פי שהן חוטין ארוכין, ואף על פי שאינן נואי לטלית מפני שהן בטלים לגבי הטלית, ואינו מקפיד עליהן בין היו בין לא היו. לפיכך היוצא בטלית שאינה מציצת כהלכתה, חייב מפני שאותן החוטין חשובין הן אצלו, ודעתו עליהן, עד שישלים חסרונו, ויעשו ציצית. אבל טלית המציצת כהלכתה מתר לצאת בה, בין ביום בין בלילה: שאין הציצית הגמורה משאוי, אלא הרי היא מנואי הבגד ומטכסיסיו כמו האמרה וכיוצא בה. ואלו היו חוטי הציצית שהיא מציצת כהלכתה משאוי היה חייב היוצא בה אפלו ביום השבת, שאין מצות עשה שאין בה כרת דוחה שבת.

כא. לא יצא החיט בשבת, במחט התחובה לו בבגדו; ולא נגר, בקיסם שבאזנו; ולא גרדי, באירא שבאזנו; ולא סורק, במשיחה שבצוארו; ולא שלחני, בדינר שבאזנו; ולא צבע, בדגמה שבאזנו. ואם יצא פטור, אף על פי שיצא דרך אמנותו: מפני שלא הוציא כדרך המוציאין.

כב. הזב שיצא בפס שלו חייב, מפני שאין דרך פיס זה להוציאו

אלא בדרך הזאת: ואף על פי שאינו צריך לגוף ההוצאה, אלא כדי שלא יתלכלכו בגדיו שהמלאכה שאינה צריכה לגופה, חייב עליה.

כג. המוצא תפלין בשבת ברשות הרבים, פיצד הוא עושה: לובשן בדרך, מניח שלראש בראשו ושליד בידו, ונכנס, וחולצן בבית; וחוזר ויוצא ולובש זוג שני וחולצו, עד שיכניס את כלן. ואם היו הרבה, ולא נשאר מן היום כדי להכניסן דרך מלבוש הרי זה מחשיך עליהם, ומכניסן במוצאי שבת. ואם היה בימי השמד, שמתירא לישוב ולשמרן עד הערב מפני הגוים מכסן במקומן, ומניחן והולך.

כד. היה מתירא להחשיך עליהן מפני הלסטים נוטל את כלן כאחת, ומוליכן פחות פחות מארבע אמות, או נותנן לחברו בתוך ארבע אמות וחברו לחברו, עד שמגיע לחצר החיצונה. במה דברים אמורים, בשעה בהן רצועותיהן, והיו מקשרין קשר תפלין שודאי תפלין הן; אבל אם לא היו רצועותיהן מקשרות, אינו נזקק להן.

כה. המוצא ספר תורה יושב ומשמרו, ומחשיך עליו; ובסכנה, מניחו והולך לו. ואם היו גשמים יורדין, מתעטף בעור, וחוזר ומכסה אותו, ונכנס בו.

כו. לא יצא החיט במחטו בידו, ולא הלבלר בקלמוסו, ערב שבת, סמוך לחשכה שמא ישכח, ויוציא. וחיב אדם למשמש בבגדו, ערב שבת עם חשכה שמא יהיה שם דבר שכוח, ויצא בו בשבת. ומתר לצאת בתפלין, ערב שבת עם חשכה הואיל וחיב אדם למשמש בתפליו בכל עת, אינו שוכחן. שכח ויצא בהן לרשות הרבים, ונזכר שיש לו תפלין בראשו מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו, או לבית המדרש.